

Helsingin yliopisto / Kotitalousopettajan opintosuunnan kannanotto uuteen lukiolakiesitykseen

Ehdotamme lisättäväksi:

”11 § Oppimäärän sisältö

Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää laaja-alaista osaamista kehittäviä temaattisia opintoja. Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää myös eri oppiaineryhmissä tai oppiaineissa suoritettavia erityistä osaamista, harrastuneisuutta **sekä elämänhallinnan ja hyvinvoinnin osaamista** osoittavan näytön sisältäviä opintokokonaisuuksia (lukiodiplomi).”

Perustelu:

Lakiesityksessä korostetaan lukiolaisen elämänhallintataitojen vahvistamista. Tämä onkin ensiarvoisen tärkeää oppilaan hyvinvoinnin kannalta. Lakiesityksessä esitetyt laaja-alaiset aihealueet kuten yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot sisältyvät jo nykyisin kotitalousopettajan opettajankoulutukseen. Kotitalous oppiaineena sisältää elämänhallintaan valmentavia osa-alueita kuten talousosaamista, asumisen taitoja, kuluttajaosaamista. Kotitalousopetuksen sisältöalueiden (1. ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri 2. asuminen ja yhdessä eläminen 3. kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa) tieto- ja taitopohja on luontevasti sovellettavissa oppilaan oman elämän hallinnassa.

Syventävien teemaopintojen suorittamismahdollisuus lukiossa on hyvä. Kotitalous monialaisena oppiaineena on integroiva ja oppimista eheyttävä oppiaine. Yhteisten teemaopintojen suunnittelussa kotitalous linkittyy luontevasti monien eri oppiaineiden kanssa muodostaen oppilaan kannalta ehyitä oppimiskokonaisuuksia, joilla on selkeä yhteys lukiolaisen arkielämään. Kotitalousopettaja on jo olemassa oleva resurssi näiden kokonaisuuksien toteuttamisessa. Helsingin yliopiston kasvatustieteellisen tiedekunnan kotitalousopettajan opintosuunnasta valmistuvat kotitalousopettajat ovat kelpoisia opettamaan lukiossa. Pätevien kotitalouden lukio-opettajien koulutus siis toteutuu jo nyt.

Lukiolakiin kirjattu mahdollisuus lukiodiplomien suorittamiseen on hyvä. Jotta lukiodiplomien suorittamiseksi oppilaat ovat tasa-arvoisessa asemassa, tulee lukio-opintoihin sisältyä pakollinen soveltava lukiodiplomikurssi. Tällä hetkellä puutteena on, että esimerkiksi kotitalouden lukiodiplomi voidaan suorittaa, mutta siihen ei ole osoitettuna yhtään pakollista kurssia. Näin opetuksen toteutuminen on sattumanvaraista ja asettaa oppilaat eriarvoiseen asemaan. Kotitalous kuuluu taito- ja taideaineiden ryhmään kuten musiikki, kuvataide ja liikunta. Se tulee kirjata lakiin näkyviin. Lukiodiplomien kehittäminen on tärkeää myös korkeakoulu yhteistyön näkökulmasta. Niiden avulla oppilaat voivat osoittaa osaamistaan, jota puolestaan voidaan tunnustaa korkeakouluvalinnoissa ja/tai korkeakouluopinnoissa.

Oppilaan koti ja koulu muodostavat kokonaisvaltaisen oppimisympäristön. On erinomaista, että lakiesityksessä vahvistetaan kodin ja koulun yhteistyötä. Yhteistyön käytännön toteutusmuotoja tulee kehittää aidosti vuorovaikutteiseen suuntaan huomioiden ja kunnioittaen lukio-opiskelijan ikää aikuisuuden kynnyksellä ja harjaantuneisuutta vastuun kantamisesta omiin opintoihin ja tulevaisuuden

suunnitelmiin liittyen. Elämänhallintataitojen vahvistaminen linkittyy myös luontevasti kodin ja koulun yhteistyöhön.

Ehdotamme siis, että **lukio-osaamista tulee olla mahdollista osoittaa myös elämänhallinnan ja hyvinvoinnin aihepiiriin kuuluvasta osaamisesta**. Tämä tulee myös kirjata lukiolakiin. Tällä osaamisella ja sen näyttämällä on luonteva jatkumo aikuisuuteen, vanhemmuuteen ja toisista huolen pitämiseen sekä mahdolliseen tulevaan yrittäjyyteen. Lisäksi temaattinen kokonaisuus antaa valmiuksia kansalaisena toimimiseen ja edistää talousosaamista. Kotitalous oppiaineena on jo koulutusrakenteessa oleva voimavara ja sopii sisältöjensä puolesta toteuttamaan tätä opetusta.